

Polska

Służba zdrowia w Rumunii – rynek usług prywatnych

2016-12-21 12:32:56

Rynek prywatnych usług medycznych w Rumunii to jeden z niewielu sektorów, które w ostatnich latach odnotowały zauważalny rozwój. W roku ubiegłym wartość tego rynku wyniosła 6,5 mld lei (1,4 mld Eur) z poziomu zaledwie 2,8 mld Lei w 2008 roku.

Służba zdrowia w Rumunii - rynek usług prywatnych

Rynek prywatnych usług medycznych w Rumunii to jeden z niewielu sektorów, które w ostatnich latach odnotowały zauważalny rozwój. W roku ubiegłym wartość tego rynku wyniosła 6,5 mld lei (1,4 mld Eur) z poziomu zaledwie 2,8 mld Lei w 2008 roku.

Najwięksi gracze na prywatnym rynku usług medycznych to Medlife, lider na rynku z obrotem 450 mln Lei w roku ubiegłym, Regina Maria - 290 mln Lei, Medicover - 252 mln Lei. W pierwszej dziesiątce największych znajdują się również Sanador, Gral oraz Polisano. Wszyscy umocnili swoją pozycję poprzez otwieranie nowych klinik oraz dokonywane przejęcia. Ostatnie dokonane transakcje szacuje się na ok. 40 mln Eur (przejęcie przez Affidea sieci klinik Hiperdia).

W ubiegłym roku najważniejszą transakcją na rynku prywatnych usług medycznych było niewątpliwie pełne przejęcie operatora Regina Maria przez fundusz inwestycyjny Mid Europa Partners. Transakcja szacowana na 100 mln Eur. Regina Maria to również pierwsza sieć, która 20 lat temu wprowadziła koncepcję abonamentu medycznego na rynku rumuńskim. Rynek abonamentów medycznych w Rumunii obecnie posiada ok. milion użytkowników, do roku 2020 szacuje się podwojenie tej liczby. Wartość rynku oceniana przez przedstawicieli Regina Maria to ok 50 mln Eur na rok. W marcu tego roku Regina Maria podpisała umowę partnerską na rozwój pierwszego prywatnego szpitala ogólnego w Cluj - Napoca, inwestycja wyceniana na 15 mln Eur. Zakończenie projektu planowane jest na przyszły rok.

Medlife na 2017 r. ogłosił plany sprzedaży na giełdzie do wysokości 44% udziałów w spółce, reprezentującej interesy akcjonariuszy mniejszościowych, funduszy inwestycyjnych V4C i IFC. W pierwszym półroczu 2016 r. sieć osiągnęła obroty na poziomie 167 mln Lei, co stanowi wzrost o 20 % w porównaniu do tego samego okresu roku ubiegłego.

Medicover planuje wzrost obrotów o 20% w roku 2017. Do połowy roku 2016 sieć otworzyła 4 kliniki w Ploiesti, Brasov, Galati i Cluj-Napoca, łącznie posiada 19 klinik w całym kraju.

Sanador w przeciwieństwie do pozostałych sieci, których wysiłki skupiają się na rozwoju sieci terytorialnej klinik i szpitali zarówno w Bukareszcie, jak i w innych częściach kraju, koncentruje się głównie na inwestycjach w stolicy. Sieć Sanador posiada w Bukareszcie jeden z największych szpitali prywatnych w Rumunii, wartość inwestycji to ok. 180 mln Lei, a także większe kliniki i laboratoria. W roku ubiegłym obroty sieci osiągnęły poziom 190 mln Lei (ok 42 mln Eur).

Grupa Gral opiera swój rozwój na niszowym segmencie. Swoją uwagę skupia głównie na onkologii, analizach laboratoryjnych oraz dializach. Prawie 30% dochodu grupy pochodzi z kontraktu z Krajowej Kasy Ubezpieczenia Zdrowotnego.

Największe firmy na rynku prywatnych usług medycznych w 2015 r.:

(zał. 1.) [PPE_PL_zal.1..jpg](#)

Największe firmy na rynku prywatnych usług medycznych w 2014 r.:

(zał. 2.) [PPE_PL_zal.2..jpg](#)

Mimo, że prywatni gracze na rynku opieki zdrowotnej poszerzają swoją działalność, system zdrowia publicznego w Rumunii w dalszym ciągu boryka się z poważnymi problemami, takim jak brak inwestycji czy lekarzy. Rumunia przeznaczona znacznie mniej pieniędzy na służbę zdrowia niż inne kraje Unii Europejskiej. Z danych Eurostatu wynika, że jedynie 5% PKB (ostatnie miejsce w UE) przeznaczona jest na służbę zdrowia. Dla porównania w Bułgarii jest to 7,9% PKB, w Polsce 6,4% a na Węgrzech 7,4%. Z drugiej strony Austria, Niemcy i Belgia przeznaczają na służbę zdrowia aż 10% PKB.

Miniony rok był stosunkowo dobry również dla największych graczy sektora farmaceutycznego. Swoją pozycję, pomimo występujących trudności na rynku umocniły sieci farmaceutyczne Catena, Sensiblu, Dona, Help Net i Ropharma. W ubiegłym roku ich łączna wartość transakcji wyniosła ponad 4,8 mld Lei. Razem kontrolują 20% całego rynku oraz posiadają plany otwierania nowych aptek lub dokonywania przejęć. Jednym z najważniejszych takich przejęć ubiegłego roku była transakcja dokonana przez sieć Sensiblu, która kupiła 78 aptek Polisano.

Duża ilość sieci aptek miała możliwość rozwoju pomimo odnotowanego w ubiegłym roku spadku aż o 4,4% wartości całego rynku leków w Rumunii w porównaniu do okresu lipiec 2014 - czerwiec 2015, wynika z badania przeprowadzonego przez firmę CEGEDIM. Największy spadek zaobserwowano przede wszystkim w segmencie leków wydawanych na receptę - 7,5%, dostawy leków do szpitali zmniejszyły się o 5,1%, a sprzedaż detaliczna o 4,3%.

Liderem rynku jest sieć aptek Catena, która osiągnęła dochód ok. 1,8 mld Lei w roku ubiegłym oraz posiada ponad 600 aptek w kraju.

Na drugim miejscu znajduje się sieć Sensiblu. Jej obroty to 1,2 mld Lei w roku 2015 w sieci 400 aptek. Jesienią dokonała zakupu 78 aptek należących do Polisano, za zgodą Rady ds. Konkurencji. Polisano posiadała przed sprzedażą 103 aptek.

Kolejną siecią pod względem wielkości obrotów jest Dona, które w ubiegłym roku wyniosły 890 mln Lei. Sieć posiada 280 aptek, a w tym roku ogłoszone zostały plany rozwoju poprzez system franczyzowy.

Help Net to sieć 170 aptek o obrotach 471 mln Lei. Celem Help Net jest rozwój koncepcji Help Net Convenabil, pomysłu zapoczątkowanego w roku 2014 o wartości inwestycji 3,6 mln Lei, polegającym na otwieraniu aptek typu low-cost, który został powielony również przez pozostałe sieci.

Sieć Sensiblu również posiada sieć aptek low-cost - Punkt, z którą weszła w zapełnione już dzielnice Bukaresztu takiej jak Militari, Obor, Crangasi czy Berceni. Część lokalizacji pod marką Punkt zastąpiła apteki Sensiblu w miejscach, gdzie liczbę aptek determinują przepisy odnośnie liczby mieszkańców.

Na piątym miejscu klasyfikacji znajduje się Ropharma. W roku ubiegłym obroty spółki wyniosły 439 mln Lei, a liczba aptek wyniosła 130. Inwestycje priorytetowe dla tej sieci to rozwój szpitala Świętego Constantina, magazynu centralnego w Brasov oraz magazynów regionalnych do celów dystrybucji leków. Łączna suma inwestycji to 10 mln Eur. W drugiej połowie roku sieć połączyła się z spółkami Cristina Farm, Nipam Farm oraz Farmacia Sedofarm.

Przyjęty model biznesowy wprowadzany przez głównych graczy zajmujących się sprzedażą leków przewiduje obecność w portfolio grupy również dystrybutorów leków. Tak więc Catena jest częścią Fildas Trading, dystrybutora należącego do Anca Vlad, Sensiblu jest częścią grupy A&D Pharma, która posiada dystrybutora Mediplus, natomiast Help Net jest związany z dystrybutorem Farmexim.

Zgodnie z danymi Ministerstwa Finansów czołowe pięć firm z sektora zatrudniają razem ponad 10 000 pracowników oraz posiadają ponad 1 600 aptek.

Konsolidacja na rynku farmaceutycznym przynosi korzyści dużym graczom, tym samym wywołując nacisk na mniejsze, niezależne apteki, których liczbę szacuje się na ok 5 500. Podobne zmiany w tym segmencie mogą się dokonać przez koncentrację niezależnych aptek pod skrzydłami Alphega, międzynarodowej grupy Walgreens Boot Alliance. Koncepcja sieci niezależnych aptek została wprowadzona do Rumunii przez dystrybutora Farmexpert na początku września 2016 r. Alphega łączy już ok. 500 aptek. Głównym celem jest zarówno wsparcie finansowe, jak i szkolenia farmaceutów w procesie rebrandingu aptek nie zintegrowanych w sieci.

Zgodnie z danymi ogłoszonymi przez Narodowy Instytut Statystyczny w roku 2015 istniało w Rumunii 7 758 aptek. Niewielki spadek nastąpił po raz pierwszy w roku ubiegłym. W latach 2004-2014 liczba aptek rosła systematycznie o ok. 300 rocznie. Jednak liczba aptek uzależniona jest od ilości ludności, na jedną aptekę w Bukareszcie przypada 3000 mieszkańców, dla miasta powiatowego jest to 3500 mieszkańców, natomiast w przypadku pozostałych miast 4000. Ograniczenia nie obowiązują jedynie w przypadku obszarów wiejskich.

W roku ubiegłym nastąpił również wzrost liczby firm zajmujących się handlem detalicznym w sektorze farmaceutycznym o ok 7% tj. do 5 193 firm, w porównaniu z tym samym okresem 2014 r. Liczba zatrudnionych utrzymuje się na równym poziomie od 7 lat. Zgodnie z danymi Ministerstwa Finansów w ubiegłym roku wyniosła 39 000.

Zmiany liczby firm z sektora farmaceutycznego oraz liczby zatrudnionych zgodnie z danymi Ministerstwa Finansów (na bazie kodu PKD- w RO: CAEN 47):

Rok	Ilość firm	Ilość zatrudnionych
2008	5.542	34.089
2009	5.483	34.530
2010	5.690	34.465
2011	5.794	35.903
2012	5.844	36.684
2013	5.728	37.479
2014	5.598	38.478
2015	5.193	39.302

Dane z Narodowego Instytutu Statystycznego jednoznacznie pokazują, że ilość aptek w Rumunii z roku na rok systematycznie rosła. Obecnie ich liczba spada wskazując na zachodzący proces konsolidacji na rynku farmaceutycznym, wspierany głównie przez transakcje pomiędzy największymi graczami. Biorąc pod uwagę ograniczenia wynikające z prawa najważniejsi gracze, którzy chcą poszerzyć swoją działalność muszą liczyć na zakup jednostek od konkurencji, wzmacniając tym samym proces konsolidacji rynku.

WPHI Bukareszt

INNOWACYJNA GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**MINISTERSTWO
ROZWOJU**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego